

Puolustusvoimien kotiuttaminen syksyllä 1944

Kesän 1944 lopulla Suomen puolustusvoimien kirjoilla oli yhteensä 528 000 henkeä, joista naisia oli 36 000. Sotasairaaloissa oli 54 000 miestä, jotka myös luettiin kirjavahvuuksiin. Varsinaisten taisteluosien vahvuus oli noin 480 000 henkeä.

Välirauhansopimuksen 19.9.1944 ehtojen mukaan puolustusvoimat oli saatettava rauhan kannalle kahden ja puolen kuukauden kuluessa. Lokakuun puoliväliin mennessä ehdittiin kotiuttaa noin 80 000 henkilöä, lähinnä vanhimpia ikäluokkia, mutta valvontakomissio kielsi laajemmat kotiuttamiset ennen suunnitelmien hyväksymistä. Joukkojen kotiuttamiset pääsivät alkamaan vasta 5. marraskuuta jälkeen Liittoutuneiden valvontakomission hyväksytyä rauhan ajan kokoonpanon ja kotiuttamissuunnitelman. Monista käytännön vaikeuksista huolimatta kotiuttaminen onnistuttiin viemään loppuun määräaikaan 5. joulukuuta mennessä.

Syksyllä 1944 kotiutettiin yhteensä noin 430 000 henkeä. Sotilaat saivat pitää arvomerkeistä ja muista tunnuksista riisutut asepuvunsa, sillä monillakaan ei ollut enää kunnollisia siviilivaatteita. Paljon haavoittuneita jäi yhä hoitoon sotilassairaaloihin. Kotiutettujen joukkojen sotavarustus oli määrätty koottavaksi keskusvarastoihin. Samassa yhteydessä palautettiin omistajilleen kymmeniä tuhansia hevosia ja moottoriajoneuvoja.

Lähteet: Jatkosodan historia 6 (1994); Kansakunta sodassa 3: Kuilun yli (1992), s. 194 - 204; Pekka Visuri, Puolustusvoimat kylmässä sodassa (1994), s. 26 - 31.